პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

ფასი 10 კაპ.

წელიწადი მესამე

ტარტაროზი

№ 44	კვირა, 11 აპრილი, 1926 წელი.	№ 44

ქორწინების ახალი კანონ-პროექტის გამო

დღიურ შრომით დაქანცულს, ღამით ტკბილად ეძინა,—
მაგრამ მწარე სიზმარში ცოლები შეეძინა...

იხ. მეორე გვერდზე: „ძველი ცოდვები“.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ძველი ცოდვები

სურათები მრავალი მის კაბინეტს ამშვენებს,
ტელეფონის წკრიალი ჩვენს გამგეს არ ასვენებს,
როს მორჩება ლაპარაკს და გადაშლის გაზეთებს,—
ქორწინების ახალი მას პროექტი ამზეთებს.
წაიკითხავს წერილს და შეუკურთხავს ავტორებს.
ამბობს:—ნეტა რად სწერენ გაზეთები ამ ჭორებს?!—
ნუ თუ აგი ამბავი მართლა დასაჯერია.
და მის თვალწინ გაირბენს სატრფოების სერია.

დღიურ შრომით დაქანცულს, ღამით ტკბილად ეძინა,—
მაგრამ მწარე სიზმარში ცოლები შეეძინა...
ხედავს: თითქოს ისინი, ვისთან „საქმე“ ჰქონია,
რადგან ეხლა სხვაგვარი ახალი კანონია,—
ყველა მასთან მოდიან, ახლავსთ შვილთა ლაშქარი...
უძახიან თვის შვილებს: მამაშენი აქ არი.
ესევიან საბრალოს შვილები და ცოლები,
რომლებიც არ არიან ერთმანეთის ტოლები.
ზოგსა მათში სიბერის გარევია ჭაღარა...
მაგრამ ახალ კანონმა დღეს იგი გაახარა,—

და ამიტომც მოსულა, ძალაც მოუკრეფია,
პატრონობას ავალებს, თითქოს მისი შეფია.

სხვებიც ეუბნებიან: მოიგონე წარსული.
შენგან უკვე მეყოლა მე ვაჟი და ასული.
თუ კი ვზარდე ამდეხანს, აწ ხომ შენი ჯერია...
სამართალთან მიგიყვან. თუ არ დაგიჯერია.
ბავშებიც მას ესევა:—ეს მიყიდე და ესო...
სიზმარი არ თავდება, გული ისარი დაესო...
ბოლოს როგორც ელირსა გაელვიძა საბრალოს...
ფიქრობს: ცოდვა ამდენი ცოტა სხვას ვის აბრალოს...

ღმერთს მადლობა შესწირა რომ ეს იყო სიზმარი,—
და ცხადში რომ არ ახდეს ეს სურათი საზარი,
თავზე არა დაატყდეს შემთხვევა რამ ავია
(სიფრთხილეს ხომ არას დროს არა სტკივა თავია),—
გადასწყვიტა ჩვენ გამგემ, რომ იმ წამსვე წავიდეს,—
რა წამსაც ეს კანონი მიიღონ და გავიდეს.

ისელი.

„პოეტი“

...არა, ბატონო მოსამართლე, მაგი სტყუის; ჩემი ერთად-ერთი დანაშაულება მხოლოდ ის არის, რომ მე შემიყვარდა მაგი უსინდისო და ცოლად გავყევი... თუმცა, ესეც არ ჩაითვლება დანაშაულებად; მოდი-და ნუ შეიყვარებ ქალი კაცს, რომელიც გპირდება: კონტრაბანდ ინდიგო-კოვერკოტის უამრავ კოსტუმებს, ლორიგანს, ლაკის ტუფლებს, რედიკულს, ლორნეტს, თეატრებს და სათეატრო პატარა ბინოკლს, ოთხოთახიან ბინას ხავერდის „ზანავესკებით და ელექტრონის სინათლით, კარეტას და ავტომობილს, მოსამსახურეს და ოქრო-ვერცხლის დანა-ჩანგალს... დიახ! დიახ!.. ყველა ეს მე კი არა, სხვასაც გააბრიყვებდა... მომატყუილა... სასტიკად მომატყუილა... ბატონო მოსამართლე, მეტის მოთმენა მე აღარ შემიძლია... გთხოვთ პირობა შემისრულოს... მე კომპრომისზე მივდივარ, კიდევ მეცოდება მაგი გაჭირვებული, სულრომ რა იყოს, ჩემი ნაქმარევია.. კიდევ მეცოდება და პევრს ვუთმობ... მაგრამ ნახევარი მაინც გადამიხადოს, რაც დამპირდა...

აქ მაიკომ ველარ მოითმინაა და ატირდა.

— გთხოვთ დამშვიდდეთ—მიმართა მოსამართლემ მომჩივან მაიკოს და შემდეგ შეეკითხა მოპასუხე კოზმა ხვიტაძეს, რომელიც მომჩივნის ლაპარაკის დროს თავჩაქინდრული იდგა და ქვეშ-ქვეშ იცინოდა.

— თქვენ რას იტყვით თქვენი ყოფილ ცოლის საპასუხოთ?

— ჩვენს დროში ბევრი რამ ხდება საკვირველი, მაგრამ ეს კი ყველაფერს აჭარბებს. მართალია ეს ქალი ჩემი ცოლი იყო, მაგრამ „რაზაშლის კაკ ვ მორე კარაბლი“.

— ვაი, შენ გაგიწყრა ღმერთი და იესო მაცხოვარი, მაგ პოეტობამ იყო რომ დაგღუპა... ბატონო მოსამართლე, თქვენც სასაცილოდ გიგდებს.

— მე არავის არ ვიგდებ სასაცილოდ და მით უფრო მოსამართლეს, და თუ ვლაპარაკობ არა მხატვრულად, იმიტომ რომ მე სხვა გვარად არ შემიძლია ლაპარაკი. მე მე პოეტი ვარ და ჩემი გამოთქმები ყოველთვის მხატვრული იქნება და არა ისეთი პროზაიკული, როგორიც შენი. გთხოვ ოქმში შეიტანოთ, რომ ეს ქალბატონი პოეტობას დაცინვით იხსენიებს...

პოეტობა, თორემ კიდეც გიბეჭდავენ სადმე შენს ნაჯღაბნ ლექსებს. ქვეყანა გონორარებით გაკეთდა და მაგან კი გემოც არ იცის გონონარის. მისი ლექსის ერთი ასოც არ ყოფილა არსად დაბეჭდილი. სწერს და თვითონ კითხულობს.

— მე ვარ უმუშევარი—განაგრძო ხვიტაძემ.

— იმიტომ ხარ უმუშევარი, რომ არაფრის გაკეთება არ შეგიძლია—წამოიძახა მაიკომ.

— თუ ხელს შემიშლის, მე არაფერს ვიტყვი... დიახ! იმას მოგახსენებდით, რომ მე მაგ ქალთან ცხოვრება არ შემიძლია.

„ლოჟაში ვისხედით“

— შენ კი შეგიძლია, მაგრამ მე არ შემიძლია.

— გთხოვთ დამშვიდდეთ... ხელს ნუ უშლით...

— მაგრამ საკვირველი ის არის, რომ ეს ქალბატონი გამოსულა აქ და, ღმერთო ჩემო, რას არ თხოულობს... როდის იყო რომ მე მაგის რამე მემართა, როდის იყო, რომ მე მაგას ხელწერილი მივეცი ასე და საე გაცხოვრებ მეთქი... თუ კი მე ამას დამიმტკიცებს ხელწერილით, მე თანახმა ვარ გადაუხადო... თორემ ცარიელი და ზეპირი სიტყვით მტკიცება, ეს ხომ, თქვენც კარგად იცით, ბატონო მოსამართლენო, მხედველობაში არ არის მისაღები... ეს მეც კარგად ვიცი, რადგან სამი წელიწადია იურიდიულ ფაკულტეტის პირველ კურსზე ვარ და ეს კარგად მახსოვს, მე ამით ვასრულებ ჩემს სიტყვას, წარმოადგინოს დოკუმენტები, ხელწერილი და შემდეგ ბატონი ბრძანდებით.

— დოკუმენტები და ხელწერილი გინდა? მაგის მეტი რა მაქვს... აჰა ინებე—და მაიკომ უბიდან ამოალაგა ქაღალდების დიდი შეკვრა.

ხვიტაძეს დასცხელა:—ვაი, თუ რამე ყალბი დოკუმენტები შეადგინა?. მაგრამ ლონდონში არ ყოფილა და როგორ მოახერხებდა-ო.

—გთხოვთ მომისმინოთ, ბატონო მოსამართლენო— და მაიკომ აიღო ერთი დოკუმენტი.

აი, უყურეთ, რას მპირდება აქ:

დღეებს ვალამებ, ღამეს ვათენებ შენზე ფიქრებში...
მრწამს მე ვიქნები უკეთესი შენს ტოლთა ქმრებში.

აი, ბატონო მოსამართლენო, რას მეუბნება, რას მპირდება ამ სიტყვებით.

— ყველაზე უკეთესი ქმარი მე მეყოლება... თვალებს დაუმსებ ჩემს ამხანაგებს... ისინი შენატრებენ ჩემს ბედს... მეტყვიან: „რა ბედნიერი ქალი ხარ, მაიკო, რომ ასეთი ქმარი გყავს... დიახ! ასე ვფიქრობდი მე უბედური, როცა ამ ლექსს წავიკითხავდი.

ეს ერთი... აგერ კიდევ ვნახოთ.

დავიწერთ ჯვარს ჩვენ: პრინცი, პრინცესა
და კარნავალი გაივლის რაშით.
ყველა იკითხავს: ვინ არის ესა?
და შემოგვხვდება ხალხი ჩვენ ტაშით.

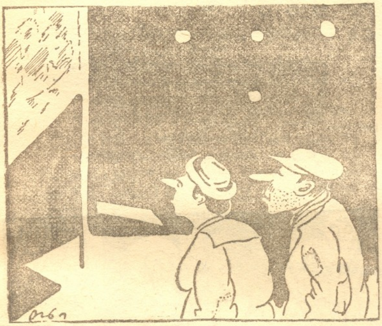

უფასო კინო

— დედა... დედა... დედა.... ხედავ რა სურათია? ჩვენ კი არა,—მეფეებიც ვერ ეღირსებიან ასეთ ჯვარის წერას....

ეს მეორე... ეხლა ეს.

ნიკელის ტახტი... თეთრი ლოგინი
ახლოს ელექტრო და აბაჟური...
მე აღარ ძალმიძს მეტი ლოდინი,
და ტანზე ამდის ვნების ალმური.

უკაცრავად, ბატონო მოსამართლენო, შეიძლება ეს ცოტა უცენზორო იყოს, მაგრამ ასე კია-და. ამ ლექს აღარ გავაგრძელებ და გადავიდეთ შემდეგზე.

და გადვიხდი ზეიმს შენს სახელის დღისას.
სუფრას დაამშვენებ ყელზე ბრილიანტით.
მოგილოცავ მრავალს ძვირფას ქვებით ქისას
და მეც დაგამშვენებ ყელზე ბრტყელი ბანტით.

ა.... ა... მეტი არც კია საჭირო... ხედავთ რა ნეტარებაა? თითქოს ჩემი ქმარი წარმოკავშირში მსახურობდეს და ფულები თავზე საყრელად ჰქონდეს და ისე იქცეოდეს, როგორც ეხლაც ბევრი დიდი თანამდებობის პირები იქცევიან.

აჰა კიდევ:

ლოჟაში ვართ... ჩვენებრ კარგი სხვა არ არის ასე მჯერა.
აეხადა სცენას ფარდა... კულისებში ისმის მღერა.
ჯერ ლორნეტი მოიშველე, მას ბინოკლი მიაშველე.
ვიგრძენ ჩვენი „დიდკაცობა“ და ბოხის ხმით ჩავახველე.

ხედავთ? თითქოს ოპერაში ისხდეთ და უსმენდეთ „დაისს“. ჩვენ კი ლოჟაში ვისხდეთ და ყველა ჩვენ გვიცქეროდეთ.

—კარგი, კმარა....

—უკაცრავად, უკაცრავად... კიდევ ერთი.

ნუ უცდი ტრამვაის... მძულს მე ეს ხმაური...
ჩაჯდომას უნდება აური-ზაური.
რელსიდან ვარდება,—არც კი ღირს შაური.
მზად არის კარეტა და ავტომობილი...
დღეს იმით დაჰქრიან: „დობილი“, „ძმობილი“,
შენც იცი საჯდომი შიგ არის რომ რბილი.

აი, ბატონებო, რა სჯობია ამას?! მე არც კი ვიცოდი —ავტომობილის საჯდომი რბილი იყო თუ მაგარი, რადგან შიგ არ ვმჯდარვარ არასოდეს, მაგრამ შევიფერე თითქოს ვიჯექი და კიდეც ვიცოდი რომ ავტომობილის საჯდომი რბილია.

მე კიდევ ბევრ დოკუმენტებს და ხელწერილებს გიჩვენებთ, მაგრამ მგონი საჭირო არ არის...

ეხლა გთხოვთ—შეეკითხოთ კოზმა ხვიტაძეს: ეს მისი ხელებით არის დაწერილი თუ არა?.. ბიჭია და ივაროს... ანგელოზებს დაუფეთებ... ა? რას იტყვის?—და მაიკომ მრისხანე თვალებით შეეკითხა მოპასუხეს.

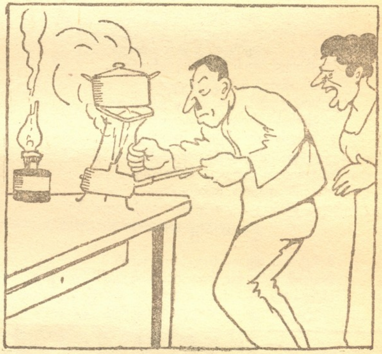

„კერსინკამ“ დამამქლექა

— მე არ უარობ... ეს ჩემი ნაწერია...

— ხომ ცნობ ამ წერილებს—არ ეშვებოდა მაიკო...

— ვცნობ ყოველ მხრივ: „დე იურე“, „დე ფაკტო“.

—ჰო-და თუ კი ცნობ, ამას განაღდება არ უნდა? სად არის შენი პირობა? როგორ მაცხოვრებდი? ბატონო მოსამართლენო, მე ეხლა უნდა გიამბოთ, თუ როგორ ვცხოვრობდი მაგის ხელში.

ნაცვლად იმისა, რომ ეკლესიაში დამეწერა ჯვარი დიდი ამბით, მან წამიყვანა ზაქში, ვიღაც მისებრ გაფხეკილი სტუდენტი დაისწრო და ხელი მოვაწერეთ.

როგორ წამოვედით... ავტომობილი და კარეტა კი არა, ტრამვაის ფული ზემელის აფთიაქამდი ეყო და მერე კი ფეხით გაუდექით ვაკესკენ, მაგის კარნავალი და ტაში ის იყო, რომ მწყნეთის ქუჩაზე ვირებმა გაგვიმართეს თორმეტ საათის ყროყინი.

როგორი იყო ჩვენი ბინა და ლოგინი.

ერთი ბნელი ოთახი, უკაცრავად, ოთახი კი არა, საკუჭნაო. ერთი ფიცრის „კუსეტკა“, ორი „ტაბურეტკა“ და ერთი ფიცრის სტოლი, რომელსაც სამი ფეხი ჰქონდა და რომ არ წაქცეულიყო, თაროზე ჰქონდა კიდე ჩამოდებული.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

დილით დაკონკილ საბნიდან ძლივსღა გამოძვრებოდით.

ეს ნივთებიც სახლის პატრონის ყოფილიყო, და როცა წაიღო, ჩვენ „ტლინკვად“ დავრჩით. ხმელა პურს ვსჭამდი და ისიც იატაკზე თათრული წესით.

საღამოობით მეტყოდა:

— აბა, მაიკო, წავიდეთ კინოში—მეც სიხარულით შევხტებოდი,—და წავიდოდი.

დავყიალობდი რუსთაველის პროსპექტზე, როცა დაბნელდებოდა, გავჩერდებოდით „ზარია ვოსტოკას“ წინ და ვუყურებდით ქუჩაში სარეკლამო განცხადებებს. ხანდახან თუ გამოერევოდა რამე სურათი: დემონსტრაცია ან ფიზკულტურა.

ეს იყო და ეს მთელი ჩვენი დროს ტარება და თეატრებით გართობა.

უფასო კინოზე ქვეყანას დავპატიჟებ...

ელექტრონი კი არა, ლამპის შუშაც არ ჰქონდა. „კერასინკამ“ დამაჭლექა; ნავთის ფულიც არ იყო.

ჩვენთან სტუმრები კი არა, ვირთხებიც არ შემოდიოდენ, რადგან პურის ნამცეცს ვერ ნახავდენ ვერსად.

სიკეთე თქვენ გაქვს,—ჩვენ კი დავდიოდით სტუმრად, იქნებ სადმე საჭმელს „წავაწყდებოდით“.

თეატრი კი არა, „კინო გლობუსშიც“ ვერ წამიყვანა, რომ „ბაღდადელი ქურდი“ მენახა.

ავტომობილი და კარეტა კი არა, ტრამვაიში ჩაჯდომა მომენატრა, ფეხის გულს ტყავი გადამძვრა სიარულით.

ერთი სიტყვით, კოზმა ხვიტაძემ მე ყველაფერში მომატყუილა, დამპირდა და არ ამისრულა.

ამისათვის გთხოვთ მისი ხელწერილის თანახმად დააკმაყოფილოთ ჩემი სრულიად სამართლიანი მოთხოვნილება...

— მე სახელის და გვარის მეტი არაფერი გამაჩნია. სახელს ვიტოვებ, მხოლოდ გვარს თქვენ გაძლევთ და დაკმაყოფილდით ხვიტით.

ჭინჭარი.

„გახსნილება“

რომანი

განშორებოდა იგი ქალაქსა
და წუთი სოფლის უკულმა ბრუნვას,—
და სადღაც მისთვის ის შესდგომოდა
საიმქვეყნიოდ თვის სულზე ზრუნვას.

ადამიანთან მას გაეწყვიტა
მეზობლობის და კავშირის ძაფი,—
და ბინის კრიზისს მისთვის მიეცა
გარე-უბანში ბნელი სარდაფი.

იქ აკეთებდა: მაგიდებს, სკამებს
და შაბათობით ჰყიდდა ბაზარზე.
დაბრუნდებოდა და დაიწყებდა
ღმერთის ლოცვას და კურთხევას ჯვარზე.

II

მარტია... თვეა ის გაზაფხულის,
მაგრამ იანვარს რით ჩამორჩება?!
ისევ სიცივე... ისევ თოვს და ჰქრის...
(ნეტა ზამთარი როდის მორჩება).

„ო, შემიბრალეთ, გამიღეთ კარი“,

ცეცხლი უნთია ბუხარში დიდი...
კარები შიგნით ჩაურაზია
და რას დააკლებს დურგალს, რომ ქარი
კარს ეხეთქება განაბრაზია!

იჯდა ბუხართან და თვალწინ უდგა
ბაზარში ქალი რომ დაინახა...
ქალმა რომ ჰკითხა მაგიდის ფასი,—
ვერ უთხრა, ისე გაუშრა ხახა.

და ამ ფიქრებში მას გააზმორა,
და ვნებამ დაჰკრა მას ტანში „ტოკი“...
მაგრამ საჩქაროდ ვნების საქრობად
პირზე მოიდვა წყლის სავსე დოქი.

კართან მეტოქე ატუზულიყო.

დალია წყალი,—დაგრილდა კაცი
გადაისახა სამჯერ პირჯვარი...
და ამ დროს... ჩუმად... ისმის კაკუნი:
„ო, შემიბრალეთ, გამიღეთ კარი“.

თმა აებურძგლა შიშისგან მოხუცს
და გაუშეშდა ორნივ თვალია,—
მაგრამ ასეთ დროს გაჭივრებულის
დახმარება ხომ მისი ვალია.

გააღო კარი... და ქართან ერთად
სახლში შემოდის გოგო პატარა,
რომელიც ბედმა თუ უბედობამ
სხვების კარის-კარ დიდხანს ატარა.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

აკვანთან იჯდა ქალი—„ქრისტინე".

III

— შემოდი, შვილო... დაჯექ ბუხართან
გაითბე ტანი გაცივებული...
როგორც გეტყობა უსახლკარო ხარ,
გადმოხვეწილი, მიტოვებული,—

— დიახ! არავინ აღარ მყავს სოფლად,
მოხუცსა მშობლებს დღეს ფლობს საფლავი.
ეს სთქვა გოგონამ და მწუხრისაგან
ცრემლით აევსო თვალები შავი.

— ნუ სტირი, შვილო... შვილად მიგიღებ
და შენც მიმიღე როგორც მშობელი...
გამოვექეცი მეც წუთი სოფელს
და იქ ცხოვრების მეც ვარ მგმობელი. —

IV

ჟამნი ჟამს სცვლიდენ... და გაიზარდა
მოხუც დურგალთან ობოლი ბავშვი.
ბნელი ღამეა... გარე-უბანი
(ვით ეხლაც ჩვენს დროს) არის მთლად შავში.

შუაღამე არის... სიჩუმე სუფევს...
ლოგინში ქალი მშვიდად იძინებს
და მის მახლობლად იქვე დურგალი
მაგიდის ფეხებს აშალაშინებს.

—:—

გადასძრობია ქალსა საბანი...
ნანაობს მისი ბროლის გულ-მკერდი.
უცქერს მოხუცი და ასე ფიქრობს:
— მე არ მეღირსა ისე დავბერდი—
და დაეკონა მძინარეს ვნებით
გადაავიწყდა ღმერთი და ჯვარი...
გამოეღვიძა შიშისგან ქალსა,
მაგრამ გვიანი იყო აწ ვარი.

მიუალერსა და ანუგეშა:
— ასეა ჩვენი წუთი-სოფელი;
ადამიანი ვერ გაექცევა
მის ადათ-წესებს მასში მყოფელი.
კართან მეტოქე ატუზულიყო,—
რა ეს იხილა,—მას ელდა ეცა.
— წყეული იყავ, კრულო მოხუცო,
ეს ქალი ჩემთვის მინდოდა მეცა. —

V

გავიდა ხანი... და ცხრა თვის შემდეგ
აკვანთან იჯდა ქალი—„ქრისტინე"
და უმღეროდა შვილსა ნანინას:
— ჩემო ბიჭიკო, ტკბილად იძინე.

„ვიზინტი".

გუშინ, დღის 12 საათზე, „ტარტაროზმა" მიიღო შემდეგი ტელეფონოგრამა:

ლევარსი როხროხაძე აღარ არის. მან ვერ გადაიტანა კუჭის ოპერაცია და განუტევა სული.

მიცვალებული მოთავსებულია...

აქ კი ტელეფონში ლაპარაკი შეწყდა... მრავალჯერ გამოვიძახეთ ცენტრალური სადგური, მაგრამ ამაოდ: არაფერი არ ისმოდა.

სხვა რაღა დაგვრჩენოდა: გავაგზავნეთ სპეციალური აგენტი, რომელმაც დაიარა თითქმის ყველა საავადმყოფოები, მაგრამ მაინც ვერაფერს შედეგს მიაღწია და კუდ ამოძუებული ისევ რედაქციაში დაბრუნდა.

გაბრაზებული ტარტაროზი თვითონ წავიდა ამბის გასაგებად... ველოდებით მის დაბრუნებას,—თუ რა ამბავს მოგვიტანს.

„ტარტაროზი"-ს რედაქცია.

წ. ზ. ამ თავზარდამცემ ამბის შემდეგ, ჩვენ ხალისი აღარ გვაქვს ანდა რა საჭიროა, როცა ჩვენზე ასეთი უბედურება ტრიალებს) მოვათავსოთ ჩვენი აგენტების და შემდეგ ნომერში ყველაფერს ვაცნობებთ ჩვენს მკითხველებს. ემზადეთ სატირლად და სამგლოვიაროდ. არც ერთი წვეთი ცრემლისა არ დახარჯოთ ტყუილ-უბრალოდ, შეინახეთ, მოიმარაგეთ ძალზე დაგვჭირდებათ: ლევარსი როხროხაძე აღარ უნდა იყოს.

„ტ". რ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ქორწინების კანონი

ჯერ პატარა შესავალი:
ბოლშევიკების შემოსვლის შემდეგ მან კეთილი დღე ვეღარ ნახა, დაიწყო ზერე-ქვერე უგუნებობა და ბოლოს ლოგინს მიეკრა.

ან კი რა უნდა ჰქონოდა საკეთილო?

ჯერ იყო და ამ ღვთისაგან შეჩვენებულმა კომუნისტებმა მრევლი გადაურიეს, საყდარზე ხელი აალებინეს ხალხს, სულის საქმე შეუბილწეს და თუმცა კი რა სათქმელია ასეთი უმნიშვნელო რამ, მაგრამ.... საკურთხები და საწირავები დაუკარგეს. მერე იყო და „სობოროს“ კლუბად გადაკეთება მოუნდომეს, ფლავიანს გასაღები ძალით ჩამოართვეს და თვითონაც ჯიუტობისათვის მიაბრძანეს როგორც თვითონ ამბობდა „სასუფეველსა გვემულთასა“, საერო სიტყვით რომ ვსთქვათ—ჩეკას სარდაფში.

მერე იყო და თვით ფალიანის თანადასწრებით ჩამოათრიეს სობოროდან ყველა ხატები, კომსომოლებმა პირჯვარიც კი არ გადიწერეს, ისე გამოზიდეს წმინდა ჯვარცმანი და სახარებანი, ზოგს ფეხით შესდგენ, ზოგი გახიეს, ზოგი ისროლეს. და ყველა ამას თავისი თვალით უყურებდა მამა ფლავიანი.

ბოლოს, როცა გამოირკვა, რომ ეკლესიის განძს ბევრი რამ აკლდა და მრავალი ნივთი „ჩაიმასქნილიყო“, ფლავიანს მეტეხის კედლებიც ალესინეს. (ღვთის წინაშე ფოფოდიამ კი გააბრიყვა და გადაამალვინა სულ ორიოდე თვალმარგალიტი, ზოგიც სიონის უბანში გააყიდვინა).

მეტეხში ფლავიანმა დიდი სულიერი ტანჯვა გამოიარა, სხვა ყველაფერს რომ შერიგებოდა, ცილის წამების ატანა მისთვის მაინც შეუძლებელი იყო. ეკლესიის ნივთების მითვისება დააბრალეს... ღმერთო ჩემო,.. ჩვენში დარჩეს და მან გაყიდული ძვირფასი ნივთები მხოლოდ ღვთის სამსახურის საქმეს მოახმარა. რამდენი რამ სჭირია ჩვენს დროში ფარულად ღვთის სამსახურს? და ისიც მაშინ, როცა არავითარი დასამტკიცებელი საბუთი არ არსებობდა.

ამ წყეულმა ჩეკამ საიდან მიაგნო კვალს? ფლავიანი არ გამოტეხილა, მაგრამ მეტეხი მაინც ალესინეს... სად არის კანონი და სამართალი? განა ცხონებული მეფე ამას იზამდა?

ყველა ამან ფლავიანის გული დალია, ჭაღარა გაუმრავლა, მუცელი დაუპატარავა და სახე დაუღარა.

ამას დაუმატეთ ფოფოდიას ღალატიც... გათხოვდა ის უპირო დედაკაცი, „მმაჩით“ გაჰყვა გაკრეჭილ ნახუცარს არქიფო ტაბლაძეს, რომელიც ახლა გლავბუხათ არის ქალაქის ერთ დიდ დაწესებულებაში და კეთილ ცხოვრებას ეწევა.

ერთის სიტყვით, მიწიერი ყველაფერი დაკარგა მამა ფლავიანმა და მეტეხიდან უკვე მიხწნეული გამოიყვანეს.

მისი დღეები ლოგინზე ითვლებოდა, წამლისა და საჭმელის ფულს ღვთის ერთგულად დარჩენილი მევბრები უგროვებდენ, თვითონაც ხშირად იკრიბებოდენ მის პატარა ოთახში და მსჯელობდენ ქვეყნის უკუღმართობაზე, სწყევლიდენ ბოლშევიკებს და სიტყვას სდებდენ, რომ საფლავში გაუკრეჭავად ჩავიდოდენ, რომ სამოთხეში პირნათლად წარსდგომოდენ გამჩენელ ღმერთსა და ძეღვთისას ქრისტესა ჩვენსა ამინ...

ფლავიანი უკვე მომაკვდავი იყო, როცა ვარძიელმა ქორწინების ახალი კანონ-პროექტი შეიმუშავა, ნაძალადევში საჯარო კრებაზედაც კი წაიკითხა და ამის გარშემო აურ-ზაური ასტეხა. გაზეთებში გაიმართა კამათი, ყველამ მხარი დაუჭირა ამ კანონს. ერთი სიტყვით ახლოვდებოდა ქვეყნის წარწყმენდისა და მეორეთ მოსვლის ჟამი.

ამან სასოწარკვეთილებაში ჩააგდო მთელი სასულიერო კრება და მომაკვდავ ფლავიანის დღეც შეამოკლა. გარდაიცვალა მამა ფლავიანი.... ღმერთმა მოჰკითხოს მის დამღუპველ ბოლშევიკებს სამაგიერო პასუხი...

ფლავიანი დიდის პატივით დაასაფლავეს [illegible]სილმა მღვდელმთავრებმა დალუქული და ბეჭედდაკრული პაკეტი ჩააყოლეს კუბოში, ქრისტეს მისამართით, რომელშიაც აწერილი იყო ღვთისმშობლის წილხდომილ საქართველოს გაჭირვებანი და კომუნისტების ურჯულოებანი. მღვდელმთავარნი სთხოვდენ ქრისტეს —„მოხედოს ქვეყანასა იაფარქმნილსა და გარდამოავლინოს რისხვანი ღვთისა ურჯულოთა მათ ბოლშევიკებსა ზედა“. კონვერტში იყო აგრეთვე ნარკომიუსტიდან მოპარული ქორწინების კანონ-პროექტის ასლიც.

ოკის.

მე და აგენტები

მე, როგორც ადგილკომის პასუხისმგებელ მდივანს, საქმე მქონდა სხვადასხვა აგენტთან.

ორიოდე სიტყვა იმის შესახებ, თუ როგორ გავხდი ადგილკომის პასუხისმგებელი მდივანი.

ჩემი წინამორბედი სუსტი გამოდგა და „გადაირჩიეს“. ეს ასეც უნდა მომხდარიყო. მან ვერ გაატარა სისწორით ის ხაზი, რომელიც უნდა გაეტარებინა. მოვიყვან სანიმუშოდ ზოგიერთ სუსტ მხარეებს მისი მუშაობიდან:

მას ევალებოდა გამოენახა **საერთო ენა** ადმინისტრაციასთან და ნაკლები შეხლა-შემოხლა ჰქონებოდა.

ადმინისტრაციამ დაითხოვა ერთი თანამშრომელი, იმიტომ, რომ მან აიღო და უარი სთქვა ადგილის გადანაცვლებაზე. პასუხისმგებელმა მდივანმა იმის მაგიერ, რომ ადმინისტრაციისთვს მხარი დაეჭირა, აიღო შრომის კოდექსი, მონახა შიგ მუხლები 37 და 89 და დაასაბუთა: ადმინისტრაციას შეუძლია ამ შემთხვევაში დაითხოვოს თანამშრომელი, მაგრამ 15 დღის გაუფრთხილებლობის უნდა მიეცეს თანამშრომელსო. შეიქნა დავი-დარაბა, დაინიშნა, შემფასებელ-საკონფლიქტო კომისიის სხდომა და ადმინისტრაციამ თავისი გაიტანა. აქედან ცხადია: ადგილკომის პასუხისმგებელ მდივნის პოლიტიკა შემცდარი იყო. რა ვუყოთ, რომ კოდექსში ასე ეწერა; მას უნდა სცოდნოდა, რომ თუ ადმინისტრაციამ მოინდომა თავისას გაიტანს.

მოსამსახურეებს არ მისცეს ერთი თვის ჯამაგირი, ადგილკომის პასუხისმგებელი მდივანი გაექანა სასამართლოში, მართალია: საქმე მოიგო, აღმასრულებელი ფურცელიც აიღო, მაგრამ ფურცელი ფურცლად დარჩა და ამ საქმეს ტყვილა-უბრალოდ დაერქვა კონფლიქტი. ერთი სიტყვით, ძველმა მდივანმა ვერ გაითვალისწინა, რომ „კამეჩის მოჭიდავე ხარს რქები არ შერჩება“.

კავშირმა დაავალა მდივანს, საწევრო ფულები კი არ გამოერიცხა ჯამაგირიდან, როგორც ეს წინად ხდებოდა,

არამედ კავშირის ყველა წევრს თითონვე უნდა შეეტანა ნებაყოფლობით და შეგნებით. ცხადია: ყველას არ შეჰქონდა წესიერად და კავშირმა იზარალა. რა ზომები მიიღო ყოფილმა მდივანმა?—თითქმის არაფერი. გააკრა კედელზე განცხადებები: „შეიტანეთ დროზე კავშირის ფული“, „მოიხადეთ კავშირის მოვალეობა“ და სხვა; ამან ნაყოფი ვერ გამოიღო.

ერთი სიტყვით, არჩევნების წინ ცხადი გახდა, რომ მისი საქმე წაგებული იყო. მართლაც საერთო კრებაზე წამოდგა დაწესებულების უფროსი, დაასახელა ჩემი კანდიდატურა და თუმცა იგი არც თავმჯდომარე ყოფილა და არც მდივანი, შეუდგა ხმების თვლას. არც ერთი ხმა ჩემს წინააღმდეგ არ ყოფილა, და არც არავის შეუკავებია თავი.

ჰო და ასე გავხდი ადგილკომის პასუხისმგებელი მდივანი.

გამოვნახე საერთო ენა ადმინისტრაციასთან.

დაწესებულების უფროსი იღებდა სამსახურში თავის ნათესავებს, მეგობრებს და გვარის კაცებს. ზოგი ამ მოვლენას პროტექციას უძახოდა. ჩემის აზრით კი აქ არაფერი გასაკვირი არ არის. უნდა ყველამ კარგად იცოდეს: **„ძმა ძმისთვინა, შავი დღისთვინა“**. მართლაც: დაწესებულების უფროსი გიჟი ხომ არ არის, რომ გარეშე მიიღოს და თავისიანი ულუკმა-პუროდ დასტოვოს! **„ლუკმა გავარდეს, ჯამში ჩავარდეს“.**

შრომის კოდექსი მეც ისევე უარვყავი, როგორც ადმინისტრაციამ და ეს იყო მიზეზი, რომ ჩვენ შორის არავითარ კონფლიქტს ადგილი არ ჰქონებია.

კავშირში ფული წესიერად შედიოდა. დავავალე ჩვენს ბუხჰალტერს, რომ გამოექვითა ყველასათვის ყოველნაირი გადასახადი. ასეც ხდებოდა. არც მოწოდება დამჭირდა და არც ხვეწნა ამისათვის. ერთი სიტყვით საქმე ჩინებულად მიდიოდა. არც ერთი საყვედური ჩემს წინააღმდეგ: ვისაც ღებულობდენ, იმათ რა ჰქონდათ ჩემს წინააღმდეგ, ვისაც ითხოვდენ უკანონოდ, ისინი რას დამაკლებდენ, ჩვენთან ბუნებრივად სწყვეტდენ კავშირს.

—:—

ერთ დღეს ჩემი მყუდროება აგენტებმა დაარღვია:

შემოვიდენ წიგნების, ჟეტონების, ბელადთა სურათების გამყიდველთა აგენტები.

მე ამ მოვლენამ დამაბნია და ყველა მეორე დღისათვის დავიბარე. მოვნახე ადგილკომის ყოფილი პასუხისმგებელი მდივანი (დამავიწყდა აღმენიშნა, რომ ის ჩვენგან დათხოვნილია) და ვსთხოვე ერჩია რაიმე, თუ როგორ მოეშორებია თავიდან ეს ხალხი. მან გულიანად გადაიხარხარა.

— ალბად გაუგიათ, რომ იქ აღარ ვარ, თორემ ვერ შემობედავდენ“.

დაწვრილებით მოვისმინე მისი რჩევა-დარიგებანი და მეორე დღეს წელ-გამართული გამოვცხადდი დაწესებულებაში.

დილის 10 საათზე მოვიდა ჩემთან მაღალი, ქერა ახალგაზრდა, ოდნავ ზევით აწეული ცხვირით და უზარმაზარი პორთფელით ხელში. ჩვენი დაწესებულების ქალთა წრეში მისმა გამოჩენამ ფაცი-ფუცი გამოიწვია. ყველამ მოიმარჯვა პუდრი და ტუჩების საღებავი.

აგენტი საქმეს შეუდგა.

— მე ვარ—დაიწყო მან „ვსეროს კინტრპომ პრომის“ წარმომადგენელი, ვავრცელებ ლიტერატურას, ჩვენი ჟურნალი „ხოსკონტრი“ ყოველ-თიურია, წელიწადში ფასი 30 მანეთი; თქვენ დაწესებულებაში ყოფილა 65 კაცი, ყველამ უნდა გამოიწეროს; ამას გარდა ადგილკომისათვის 5 ცალი, სულ 70 ცალი. ეხლა თქვენ უნდა ჩამაბაროთ მხოლოდ 700 მანეთი, დანარჩენი 1.400 მანეთი ორი თვის განმავლობაში.

აგენტმა ქვითარი ამოიღო და ნომერი დაუსვა...

— მოითმინეთ!—გაისმა ჩემი დამშვიდებული ხმა—თქვენი მანდატი?

აგენტმა არშინ-ნახევრიანი მანდატი ამოიღო. მე გულდასმით ვკითხულობდი მანდატს, ის კი ნერვიულად დადიოდა კუთხიდან კუთხეში და პაპიროსს ეწეოდა.

— ამხანაგებო! მე მეჩქარება—გაისმა მოთმინებიდან გამოსული აგენტის ხმა.

— ამ წუთში, ამ წუთში—უპასუხე მე—ეხლა ჩვენ პირობებსაც გაეცანით. მანდატის გასინჯვა არ უნდა გეწყინოთ. თქვენ პირადათ ზედმიწევნით პატიოსანი კაცი ხართ, მაგრამ ქვეყანაზე ბევრი უპატიოსნო და აფერისტია—მოუყევი და მთელი ერთი საათი ველაპარაკე ცნობილ **სმოლსკის** შესახებ. ვინ იყო იგი, როგორ დაიჭირეს, როგორ მანდატებს ატარებდა, ვინ იცავდა სასამართლოში და სხვა. ჩემი დაუსრულებელი ლაპარაკი აგენტზე საშინლად მოქმედებდა, ის პაპიროსის ბოლში გაეხვია, ფერი ეკარგებოდა.

მე განვაგრძობდი.

ჩვენი პირობა ასეთია: თქვენი მანდატი უნდა გადათარგმნოთ, ქართულ, სომხურ, თათრულ, ბერძნულ და ასირიულ ენებზე, დაურიგოთ ყველა თანამშრომელს ასლი. ამას გარდა თქვენი ჟურნალის ერთ ნომერს დაწვრილებით უნდა გაეცნოს ჩვენი კულტკომისია. თუ კარგი გამოდგა, ადგილკომი გამოიწერს ერთ ნომერს 3 თვით. თანამშრომლები კი ვერ გამოიწერენ; ფული არ აქვთ. ისე კი შევეკითხოთ ყველას. ყველაფერი ამის გაგება შეიძლება ორი თვის განმავლობაში.

აგენტი გაშეშდა.

— ამისათვის მაცდევინეთ მთელი დღე?!! ადგილკომისთვის მაინც გამოიწერეთ 1 ცალი 1 წლით, ნომერი დაუსვი უკვე ქვითარს...

— არავის დაუვალებია ნომრის დასმა... ჯერ ვერ გამოვიწერთ.

აგენტმა სასწრაფოდ დასტაცა პორთფელს ხელი და შურდულივით გარეთ გამოვარდა. მე კი მხოლოდ მის სიტყვებს მოვკარი ყური: „ბეზობრაზიე! ოტსტალიი მესტკომ“...

—:—

ლამაზი ქალი—აგენტის გამოჩენამ მამაკაცებში გამოიწვია ერთი არევ-დარევა. ყველამ მოინდომა თავი მოეწონებია მისთვის.

სამწუხაროა, რომ საბჭოთა წყობილების დროს ჩინები არ არსებობს. ჩინების მაგიერობას დღეს ყვირილი ასრულებს.

„ბალანსი, ორდერები, კასის წიგნი, ასიგნობა“—უყვიროდა მთავარი ბუჰხალტერი მოანგარიშეს და ცალი თვალით ლამაზი ქალისკენ იცქირებოდა.

„სად ჯანდაბაში წავიდა პატაკი, რატომ არ გაგიტარებია № 718, მომიტანე საქმე № 515“ გაჰკიოდა საქმეთა მმართველი და სრულიად უდანაშაულო რეგისტრატორი უსიტყვოდ ასრულებდა მის ბრძანებას.

მუშკოოპის „პასი"-ს წინ

ვისაც ჯავრი აწუხებს
ახალ-ახალ „მოდისა",—
იგი ამ ვიტრინასთან
დღე-ღამ მიდის-მოდისა.

აქ კი ქალები არის
სინჯავსა და ტრიალში.
ვის აქ ტუჩლი აბოდებს,
და ვის „საკუთაში"

აი: ქალთა სამოთხე:
„დუხები" და პუდრები.
აქ სხვა რამის მონახვას
ტყუილა მოუნდები.

შოკოლადების
არის თა...
უპატრონ...
პირზე ნერ... არი,

დააკვირდით, შენიშნავთ
სიწყობაა აქ რისა,
რასაც ცხვირგაგრძელებით
შესცქერის დიასახლისი.

ხედავთ ობილ კამპანიას
თუ ვისკენ აქვს თვალები?
—შეშწვარ გოჭის ჰირიმე,
ზუთხი გენაცვალები.

„ღვინო კახური,
ვარ შენი მსმელი
გინდ იყო თეთრი,
გინდა წითელი".

თ ა ვ შ ე ა ფ ა რ ი

1. უპატრონო ბავშვთა. 2. „სოვბიუროკრატისა" და „სოვბარიშნის" 3. მოლარის 4. ჩარჩის 5. მფლანგველთა

— ძლივსღა, მომიტანე ერთი „სოვეტსკი"—ხმამაღლა უბრძანებოდა ერთი „უბრალო" თანამშრომელი დარაჯს და უკანასკნელ გროშებს პაპიროსში აძლევდა, თუმცა არ ეწეოდა. სულ მთლად ბიჭი უნდა ყოფილიყო ამ სურათის მაყურებელი, რომ ვერ გაეგო, თუ ვინ იყო დიდი და ვინ პატარა ჩვენს დაწესებულებაში...

ანტონების, სურათების და პლაკატების გამყიდველი ქალი თავაზიანად მივიდა, მაგრამ ერთხელ აღებულ ფულს მტკიცედ გაცვა.

ანტონების და სურათების გარშემო რამაკვირველია დიდხანს ყლაპარაკე, უხსნიდა თუ როგორი გახდა ქვეყანაზე კერძოთაყვანისმცემლობა და სხვა.

მის მიერ მოტანილ პლაკატებში აღმოვაჩინე ასეთი რამ „ჩვენ სოიუზ ზამოტი ნიოს, ვნოსი აკკურატნო ჩლენსკი ვზნოს".

ავენტ ქალს წარუდგინე ადგილკომის საქმე, ვანაცვე აღმასრულებელი ფურცელი № 696. დავარწმუნე დოკუმენტების საშუალებით, რომ ყოველ წელიწადის თანამშრომლებს არ მიეღიათ ს. მ. უ. სამჭოსაგან 1923 წლის იანვრის ჯამაგირი 3.500 მანეთი.

„სანამ „ხოზიაისტვენნიკები" ასე ითარეშებენ, ჩვენ საქმეს საშველი არ აქვს. სახალხო მეურნეობის უმ. საბჭოს 1924—25 წელში მოუცია 1 მილიონი მანეთი. ეს მე კარგად ვიცი. ამ მოსაგებში ჩვენგან წაწილეტი 3.500 მანეთი მეტის!" ოეწია მე ხმას. მაგიდაზე მუშტი, მუშტის ვატრიალებდი, ყელი გამიშრა, იქ მდგომ ვედროს ხელი დავსტაცე (ადმასკომის წყალი დაუცადა ჩვენ დაწესებულებას და ყველა განყოფილებაში დგას ვედროთი წყალი) და მოვსვი წყალი.

უკვე ორი საათი იყო, შეშინებული ქალი უკან დახევით გამოდიოდა ადგილკომის ოთახიდან და კარებში გამოსვლისას დაეჯახა დაწესებულების უფროსს, რომელიც ის-ის იყო გამოცხადდა სამსახურში.

ეს იყო და ეს—ამის შემდეგ ჩვენს დაწესებულებაში აგენტები აღარ შემოდიან.

ხიმოინიკუ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

„მიძინება“

ძველი ისტორიის ზღაპრული ნაწილი გადმოქვცემს: „მიაძინა მამა ღმერთმა ადამი, გამოუღო გვერდი და გაუჩინა ცოლი—ევა“.

ახალი ისტორიის იგივე ზღაპრული გადმოცემა გვეუბნება: „მაცხოვარმა დედა თვისი მარიამი მიაძინა, გამოგზავნა ანგელოზი და სულიან ხორციანა გადააფრინა ქალწული იგი სამოთხეში“.

ამნაირათ: მიძინება და მისგან გამომდინარე კარგი საქმენი ძველთა ძველია; ხოლო ახალი მიძინება სინიდისსაც მოედო, როგორც მოარული სენი; თუმცა სიტყვა სინიდისი და ნამუსი უცხოა: ერთი სპარსულია და მეორე კიდევ თათრული; ალბათ, ამ დროებით მოხეტიალე სტუმარმა ძველი სამშობლო მონახა და გადასახლდა, რასაც ცოტაოდნათ ადასტურებს ჩვენი აგენტების შემდეგი ცნობა: მიძინება, სინიდისის დამოუკიდებლათ საქმიანობა და აქედან გამომდინარე „კაი საქმე“ ფართეთ მოედვა ზოგიერთ დაწესებულებებს, მათ არჩეულ და დანიშნულ პასუხისმგებელ და უპასუხისმგებლო თანამშრომლებს, სარევიზიო კომისიებს და საქმეთა მმართველებს.

უკანასკნელათ მიძინებას შედეგათ მოჰყოლია სასწრაფო განკარგულებათა მიძინება, ე. ი. საქმის მიწერ-მოწერა ხშირად უმოძრაოთ გდია „ობში—კანცელიარიაში“, ანდა მისამართ-არეული დაეხეტება უგზო უკვლოთ.

სარევიზიო კომისიები კი წლის ბოლოს ელოდებიან: გადახედავს წლიურ ანგარიშს, მოიწონებს, ან დაიწუნებს და ვალიც მოხდილია. მოკლეთ: „კამეჩი წევს და იცოხნის, თავის ამინდი ჰგონია“. სამაგიეროთ განახლებულ სენს—მიძინებას არ ემორჩილება და ებრძვის ზოგიერთი „სპეცები“, რწმუნებულები, გამგენი, ნოქარნი და პასუხისმგებელი—უპასუხისმგებლო თანამშრომლები: ზოგს ნავაჭრი შემოეხარჯაო, ზოგს საქონელი შემოაკლდაო, ზოგმა „კომანდიროვკა“ გააჭიანურაო და მთლიანათ განხორციელებულიაო ჩვენებური შესასწრები სადღეგრძელოს შინაარსი: „ღმერთმა მრავალი კარგს შეგვასწროს გამოსარჩენსაო“. ყველა ეს და მრავალი სხვა გაითვალისწინა ტარტაროზის ჯარისკაცთა საბჭოს პლენუმმა და ჭაჭვეთის დელეგატთა გაერთიანებულმა ყრილობამ დაადგინა მფრინავი რაზმი მიძინებს და მის შედეგებთან ბრძოლის საწარმოებლათ: წონასწორობა, შრომის განაწილება და დოვლათის გაყოფა უნდა სწარმოებდეს კანონიერათ: ერთმა მიიძინოს და მეორემ ჭამოს,—ეს არაა სამართლიანი ბალანსი. ამას ქვია: „შეიმასქნება“.

მოუწოდებთ ადგილზე დაბრუნებულ და უძრავ უჩინმაჩინ ამხანაგებს, ჩვენს მომხრე ჯოჯოხეთის მაშხალებს—უტყუარი ცნობები მოგვაწოდონ მოარული სენით შეპყრობილთა შესახებ, რათა შესაფერი რეცეპტი და შესაშხაპუნებლი წამალი დავამზადებინოთ ჩერეკ-მერეკის აფთიაქს დაავადებულთა გასაკურნავათ, ან და დოსტაქრული წესით სამოთხეში გადასაფრენათ.

ჯადო.

ლევარსი როხროხაძე

აი, ეხლა, ამ წუთში, როცა ამ გვერდს ვკრავდით გაისმა

— გესმით...

ტელეფონის წკრიალი.

— საიდან?

— რედაქცია „ტარტაროზი“... პ. მ. მდივანი.

— მე ვარ ტარტაროზი..

— რას გვიბრძანებ?

— მეხუთე გვერდი შეკრულია?

— დაიხ, ამხანაგო ტარტაროზო.

— რომელ გვერდს ჰკრავთ ეხლა?

— მეათეს.

— რა წერილს უშვებ?

— „კბილის მატლი“.

— გადადევით და დამიცადეთ...

— ძალიან კრგი... სხვა ლევარსის შესახებ, ხომ არაფერი გაგიგიათ?..

— გავიგე და სწორედ ამიტომ მესაჭიროება მეათე გვერდი.

— რა გაიგეთ...

— მოვალ და გაიგებთ...

—:—

ვის-ღა ჰქონდა მუშაობის სურვილი... ყველა ნერვიულობდა... არ ვიცოდით: რა უბედურება ტრიალებდა ჩვენს თავზე.

— ტრამვაით თუ წამოვდა ტარტაროზი, საღამომდი ვერ მოვა... დალუპოს ღმერთმა ახლანდელი ტრამვაი... ეს ახალი ვაგონები ჯერ ვერ არიან შეჩვეულნი ლიანდაგზე სვლას და ურჩევნიათ ულიანდაგოთ სიარული.

— არა, მასე არ არის... ცდებს ახდენენ: შეუძლია თუ არა ულიანდაგოთ მოძრაობა ტრამვაის...

— აი აგერ მოდის ტარტაროზი...

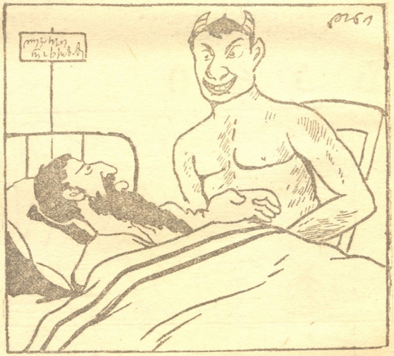

იგი იწვა

— ალბად ფეხით წამოსულა...

— მხიარული სახე აქვს... მგონი კარგად არის საქმე...

—:—

— გილოცავთ, გილოცავთ მეგობრებო—მოგვაძახა ტარტაროზმა როგორც კი რედაქციის კარებში ფეხი შემოსდგა.

— რა გაიგეთ? ცოცხალია?

— თქვენთან ლაპარაკის დრო არა მაქვს ეხლა... ეს ამბავი დღესვე უნდა დაიბეჭდოს ჩვენს ჟურნალში—ტარტაროზმა ხელი წაავლო კალმის ტარს და შეუდგა წერას.

—:—

ავლაბარში, ყოფილ არამიანცის საავადმყოფოში წავედი პირდაპირ როგორც კი რედაქციაში მივიღეთ შემაძრუწუნებელ ცნობა.

იქ ჯერ მკვდრებში ვეძებე... შემდეგ ცოცხლებში და ჩემს სიხარულს საზღვარი არ ჰქონდა, როცა ლევარსი, ჩვენი ლევარი, როხროხაძე დავინახე.

სად. ნავთლუღის მუშა (მწონავი) საშა ფუხრიშვილი, რომელსაც მეტად უყვარს ღვინო, უცაბედათ ქვაშ მოჰყვა ღვინით სავსე გუდას და დაამაშვა.

მოსამსახურეების მიერ აღძრულია თხოვნა, რათა განსაკურნავათ იგი გაგზავნილ იქნას კახეთის რომელიმე სადგურში, სადაც უფრო ადვილად შეეძლება ძრობა.

—:—

ამავე სადგურის მემანგარე ქალს ოლიას, ხელზე კოცნის დროს მოქალაქეს პირი დაუცდა და მკლავზე უკბინა. საჭიროა სასწრაფო დახმერების გამოძახება, რათა იგი გადაყვანილ იქნეს აქედან, თორემ მოსალოდნელია შემდეგში მარცხი მოხდეს.

—:—

იგი იწვა.

მე გამოვკითხე ყველაფერი და მან ეს მიამბო:

— ამხ. ტარტაროზო, თქვენ იცით ჩემი სოფლიდან გამოპარვა და დაკარგვა.

ანდა რა მომაცდიებდა სოფელში. დღეს ხომ სოფელს ყველა გაურბის და ქალაქისკენ ეშურება.

ჰო-და იმას მოგახსენებთ: როცა თბილისის სადგურიდან გამოვედი,—ცოტა არ იყოს შემეშინდა: უცხო ქალაქი, არავინ ნაცნობი. ამ დროს მომაგონდა ბებია ჩემის დარიგება:

— თუ სადმე უცხო ალაგას მოხდე,—კენჭი გადაყლაპე და გული ქვასავით მაგარი გექნებაო.

მეც ასე მოვიქეცი:

ავიღე და კაი მოზრდილი კენჭი გადავყლაპე...

ერთხანს არა მიშავდა რა... მეორე დღეს შემოქმედელების კრებასაც კი დავესწარი და სიტყვა წამოვსთქვი. (ჰო, მართლა: ვარგებული აგენტები გყოლიათ. ჩემი იქ ყოფნა თქვენ უკვე გქონდათ ტარტაროზში. № 43).

მაგრამ მეორე დღეს უცბად, როცა ქუჩაში მივდიოდი, ოთხმოცდაცხრმეტი გრადუსი სიცხე მომცა და წამაქცია კაცი კუჭის ტკივილმა. ხელად, საიდანღაც სასწრაფო დახმარება გაჩნდა, ჩამსვეს შიგ და სადღაც გამაქროლეს... შემდეგ კი არაფერი არ მახსოვს... მახსოვს მხოლოდ, რომ ის რაღაც სასწრაფო დახმარება ისე პატარა იყო ჩემთვის, რომ შიგ ვერ მოვთავსდი მთლად და სანახევროდ გარედ ვიყავი თავგამოგდებული.

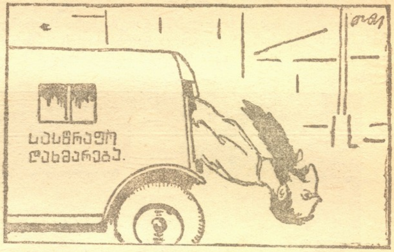

ხუთი დღის უკან კუჭის ოპერაცია მიქნეს და, მადლობა ღმერთს, ქე გადამიტანია, როგორც სჩანს და აწ სიკვდილით არაფერი მიშავს...

გთხოვთ აცნობოთ ყველას, რომ მე ლევარსი როხროხაძე ცოცხალი ვარ და ახლო ხანში შეუდგები ჩემს საქმეს.

—:—

„ტარტაროზი“-ს რედაქცია და „ზმუკი“ სიხარულით აუწყებენ საზოგადოებას, რომ **ლევარსი როხროხაძე ცოცხალია.**

ჩვენი ჟურნალის დღევანდელ ნომერში მე-5 გვერზე, მოთავსებული ცნობა **ლევარსი როხროხაძის** გარდაცვალების შესახებ გაუქმებულია და გთხოვთ ნურავინ წააიკითხავთ. რედაქციას საშუალება არ ჰქონდა ნომრიდან ეს ცნობა ამოეღო, რადგან ეს იწვევდა მთელი ნომრის ჩავარდნას—არ გამოსვლას.

ბოდიშს ვიხდით აგრეთვე თვით ჩვენი გმირის წინაშე ასეთი შემთხვევის გამო, მაგრამ როცა მოკვდება (ყველა ადამიანი მომაკვდავია) მაშინ სიჩუმით შევხვდებით მის სიკვდილს, რითაც ამოვალთ ამ სირცხვილიდან.

ზმუკი.

—:—

აგრონომიულ დარგის სტუდენტები გაემგზავრენ მუხრანში პრაქტიკულ მუშაობის საწარმოებლად. მიუხედავად იმისა, რომ ავდარმა ხელი შეუწყო, ისინი დაითვრენ,—და რადგან ცხვრები გარეკილი იყო მთებზე პრაქტიკული მუშაობა ერთმანეთზე აწარმოეს.

ახლო ხანში სოფლებში გაიგზავნება აუარებელი ზარები, მოიხმარებიან როგორც ხალხისათვის „ყარაჩოღელთა“ შორის მომხდარ ჩხუბის შემატყობელი საშუალება.

გუშინ, საღამოს, 7 საათზე, მოხდა საშინელი კატასტროფა: ძალზე დამთვრალი ვირი დაეტაკა მეხუთე ნომერ ტრამვაის, რომელიც იმ წამსვე ყირამალა გადატრიალდა და იმსხვერპლა მრავალი ხალხი. დამნაშავე ვირი შეიპყრეს და წააბრძანეს კომისარიატში.

წუხელის, ღამის სამ საათზე ჩვენს მხატვარს დონს თავს დაესხა დიდი უზარმაზარი ვირთხა. ორი საათის თავგანწირული ბრძოლის შემდგ ვირთხა დანებდა და შეპყრობილი გადაეცა სამედიატორო სასამართლოს, რომელმაც გადასწყვიტა სიკვდილით დასჯა. განაჩენი დილის ცხრა საათზ ჩაის დალევამდე სისრულეში იქნა მოყვანილი თვით დონის მიერ. ავსტრალიის გაზეთების აზრით, ვირთხა სახლის პატრონის მიერ იყო გამოგზავნილი.

ამავე დღეს, დილის 11 საათზე, მუშკოოპის ტკბილეულობის განყოფილების **ვიტრინაში** ვირთხამ ცხადათ ხალხის თვალწინ შესჭამა ორი შოკოლადი და ურცხვინად კუდის ქნევით მიიმალა. სარწმუნო წყაროებიდან იტყობინებიან, რომ ვრთხა მოშინაურებული არ იყო და ამიტომაც არ სდევნიან მასო.

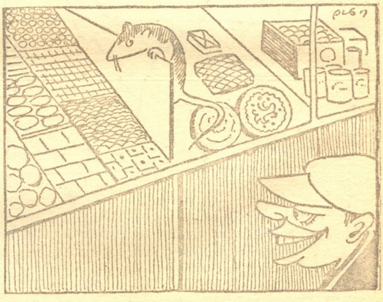

ქუთაისში გამოიგონეს ისეთი პანღური, რომელიც ერთი დაწესებულებიდან თუ ვინმე გამოაგდეს, სამაგიეროდ სხვა უკეთეს დაწესებულებაში ამოაყოფინებენ თავს.

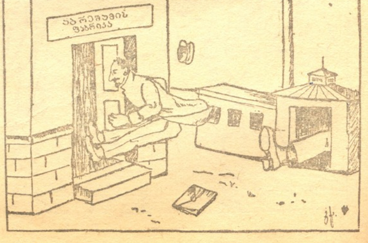

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ჩვენი მუშკორების
მეგობრული შარჟები

,,ნაპოლეონი‘‘

,,ოტელო‘‘

საბჭოთა არჩევნები
(დიდი-ჯიხაიში)

მღვდელი

ნეტა, რა გცოდეთ, უფალო,
რად დაგვივიწყე, რადაო.
ნუ თუ გავიდა ამ ქვეყნად
ჩვენი ცხოვრების ვადაო?!

მოგვხედე ვითა მორწმუნეს,
თორემ საქმენი წახდაო.
ლამისა სარწმუნოებას
ახადონ შავი ფარდაო!

ხომ ხედავ ქვეყნის მპყრობელო,
დღენი დაგვიდგა შავია.
თუ ოდნავ ძალა კი შეგწევს
თუ გიჭირს ლონე-მკლავია,—

მუსრი აქ გაავლე უგნურებს,
თუ გიყვარს ჩვენი თავია,
რომ მათგან აღარ გვესმოდეს
სიტყვები დაცინავია.

ღმერთი

გამაგებინეთ: რა არის
თქვენი სულისა მტანჯავი.
ანდა რა მოხდა მანდ ქვეყნად
საქმე მზაკვრული და ავი?

მღვდელი

არჩევნებში არ დაგვიშვეს,
ყველას წაგვართვეს ხმებია
და მოიყიდეს ზოგ-ზოგი,
ჩვენი ყოფილი ძმებია.
ტიტეც აქ არის საბჭოში;
შეუკნაჭია თმებია;
სექციებშიც კი ყოფილა,
(ასე გამოდის ხმებია).

ღმერთი

ნუ აჩქარდებით, შვილებო,
ნუ გაგტეხიათ გულია.
კაცი თუ ფიქრსა მიეცა
იქ ბრძოლა წაგებულია!
ცოდოს ნუ ამბობთ ტიტეზე,
თქვენ წრიდან გამოსულია.
მას აღარ ძალუძს მიყიდოს
ეშმაკს ხორცი და სულია.
იყო და მღვდელად მოკვდება,
მასთან სხვებიცა ბევრია.
ტაქტიკის არის ნაყოფი
დღეს თუ საბჭოსა წევრია.

—:—

ეს სთქვა უფალმა და გაქრა,
გადაიარა მთებია.
ნუგეშად მხოლოდ ჩვენს მღვდლებსა
შერჩათ კაბა და თმებია.

ბაბაიკა

— —

ჭიათურა.

ბაზარში როცა გაივლით
ნახავთ სანახავს ლამაზსა:
ბევრი მოდიან მუშები
ხარჯავენ მრავალ აბაზსა.
დალევენ და დათვრებიან,
ასტეხენ აყალ-მაყალსა;
ერთმანეთს დაერევიან,
თავში დასცხებენ მრავალსა.
მიდიან გინებ-გინებით
თავგატეხილნი კეტითა;
ცხვირპირზე სისხლ ჩამოსდისთ,
დაბნეულნია რეტითა...
და მიჰყავთ მილიციაში...
იქ სძინავთ დაძვალბილებულთ;
მეორე დილით ადრიან
უშვებენ გამოძინებულთ.

იადონი.

— —

ხუნწი.

ტარტაროზო, ყური მიგდე
უნდა გითხრა ერთი რამე:
აქ ჩვენს პავლეს ფირცხალავას
აღარ სძინავს დღე და ღამე.
ჩვენს გზისკომში ჩვენი პავლე
დიდი ხნიდან დამდგარია,
მაგრამ იმის ყოფა-ქცევამ
მთელი ხალხი გადარია.
ხალხში ყმედობს პავლე ისე,
როგორც ძველი ჯანდიერი.
ტარტაროზო, ჩვენ ვერ ვბედავთ,
შენ უქენი მაგიერი.

ტინტრავა.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ამბულატორია (ოზურგეთში)

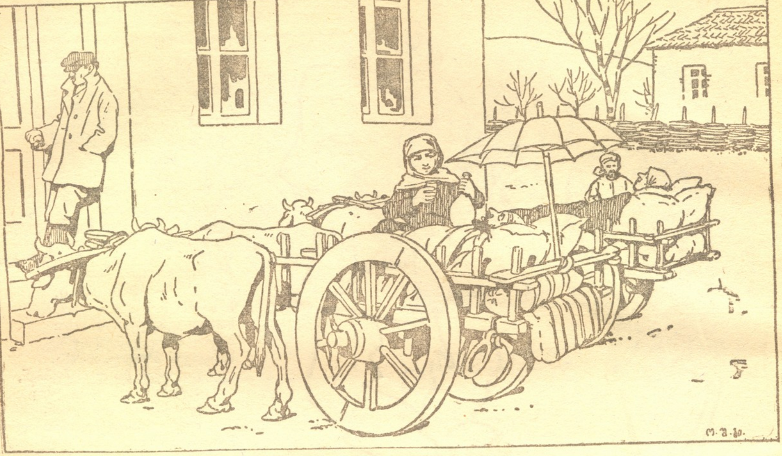

— უკვე გამომელია საგძალი; ორი დღეა ვიცდი და ავადმყოფს მაინც არ ღებულობს ექიმი.

აბა, რა ქნას?

სოფ. ნიგოიზღვის ყოფილ აზნაურ იესე არდიშვილის შესახებ შემდეგს სწერს „ტინტრავა“:

„რა კი მამულ ჩამოართმეულ იესემ სხვა ვერაფერი გააჩერხა, ეხლა გინებას მიყო ხელი“.

შე პატიოსანო კაცო:—იესეს მამულები ჩამოართვეს და გინების უფლებასაც ართმევ? დაე, იგინოს, აბა რით მოიოხოს გული?—იღრენს, იღრენს და გაჩუმდება, მართლაც და ყბები საკუთარი მისია, საფონდო ხომ არა?

ცემა გმართებს გამზდელისა...

შორაპნის მაზრის, დაბა საჩხერიდან „აივენგო“ გვწერს:

„საჩხერის პირველ შვიდწლედში მასწავლებლობს ამბროსი ჩინჩალაძე. ეს ვაჟბატონი სამჯერაა გაპარსული და კვლავ მღვდლათ ნაკურთხი. იშვიათი ლოთია. 18 მარტს, ქუჩაში ირდი-გარდმო ქანაობდა ძალზე გალეშილი. მან ვერ შესძლო ქუჩიდან მოფარებულ ადგილას გადასვლა და ზედ შუა სამკითხველოს პირდაპირ გავიდა შარდზე. გამვლელი ხალხი თვალებზე ხელს იფარებდა, ხოლო ამბროსის მოწაფეებმა სიცილ-კიჟინა ასტეხეს შორიდან“.

უზრდელი მოწაფენი ყოლია, რომ თავისვე მასწავლებელს როგორც ხედავთ ამ „ზრდილ“ მასწავლებელს ძალიან სიცილს აყრიან. ამაზეა ნათქვამი:

— ცემა გმართებს გამზრდელისა, როს ყრმა ნახო ცუდათ ზრდილიო!

ვფიქრობთ, განათლების განყოფილება ცემას არ შეკადრებს სამჯერ ნაკურთხ ღვდელს, ეხლა გაკრეჭილს და გამასწავლებულს, არამედ თავდაბლათ გაუღებს შვიდწლედის კარებს და სთხოვს სასწავლებელი დასტოვოს.

აი, ინჟინერიც...

სატყეო ტრესტის გრეხილ აvეჯეულობის ქარხანას მოვლენია გამგე ინჟინერი სტეფანე გემუსაშვილი. რითია იგი განთქმული? მუშკორ „ვერმიცანიძის“ სიტყვით:

„გემუსაშვილს უქებენ,
დღეს ნიჭს ბუჭლალტერულსა,
ისე უყვარს კაკანი,
ვით უწვერო ყვერულსა.
— რვა წელი მისწავლია!
ის ტრაბახობს ამითა:
მუშებს დაუცინავათ,
არ დასტოვებს წამითა“...

— კი, მაგრამ ამ რვა წელიწადში დაცინვის მეტი ვერაფერი ისწავლა ამ დალოცვილიშვილმა? ტყუილა არ ამბობდა მგოსანი აკაკი:

— მამა ჩემმა თავის ბედაურს გიმნაზიის რვა კლასი დაარონია, მაგრამ დავლის შემდეგ ბედაური შინ წერაკითხვის უცოდინარი დაბრუნდაო.

როლები განაწილებულია

ქუთაისის მაზრაში, დაბა ვანიც კულტურული დაბაა, რომელსაც ჰყავს ფოსტის გამგეც, ცხრაწლედის მასწავლებელი ბაგრატაც და მოსამართლეც: საკულტურო მუშაობაც, „კიკოს“ სიტყვით, საუცხოვოთ ქონიათ განაწილებული ამ გვამებს.

„ფოსტის გვერდით, გამგის ოთახში, ყოველ საღამოობით წარმოებს გაცხარებული კარტის თამაში. თამაშობენ—ფოსტის გამგე და მათემატიკის მსწავლებელი ბაგრატა. მოსამართლე ამ თამაშს ყოველთვის მოწმეთ ესწრება“.

კულტურული წინსვლაც ესაა:—სასამართლოს სხდომები ფოსტის გამგის ოთახშია გადატანილი, სადაც მოსამართლე უკვე მოწმეთაა დაბარებული!

იქნებ დაკითხოს ალმასკომმა ამ პატიოსან მოწმეს—ფოსტის გამგისა და მასწავლებლის მოღვაწეობის შესახებ, დარწმუნებული ვართ—მოწმე სრულ სიმართლეს იტყვის და მსჯავრიც სამართლიანი იქნება.

სულ უკან-უკან იხევა

ოზურგეთიდან, უცნაურ ამბავს იწერება „ჭრელი აფთარი“, ნიგვზის ხეების მოიჯარადრის ალექსანდრე წვერაძის შესახებ:

„ხუთ მანეთს მოგირიგდება,
სამსაც აღარ იძლევა,
ფული თუ გაქვს ასაღები—
უკან-უკან იწევა“.

საოცარი თვისება ქონია ამ წვერაძეს—სულ უკან-უკან იხევა. ვშიშობთ, თუ ასე იხია უკან, შემთხვევით სატუსაღოს კარებს არ მიადგეს ზურგით.

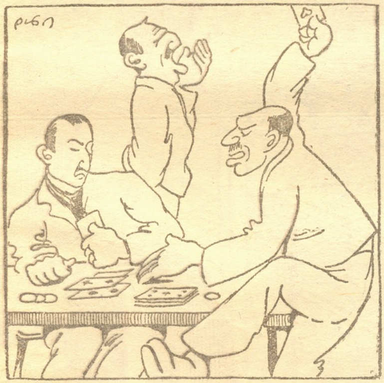

კარგი რამ გჭირდეს...

დაუჯერებელ ამბავს გვატყობინებს „მ. კ. მაიდნის-პირელი“, სენაკის მაზრის, სოფელ მაიდნის მიკიტნებზე:

„ალექსანდრ კარაპეტიჩი,
სპეკულიანტი ძველია,
თუ სადმე ლოთი ხალხია
იმასთან მიუხარია“.

ლოთებს მიუხარია სპეკულიანტ კარაპეტასთან, არა, მისმა თავის კვნესამ, მეცნიერული აკადემიაააჴლებს დელეგაციას.

აი, რთული საკითხი.

ჩეხო-სლოვაკიამ, რომ პოლონეთიდან ღორების შეშვება აკრძალა, პოლონეთმა ეს საკითხი ერთა ლიგაში შეიტანა. ახლა კიდევ ამ პატივცემულ დაწესებულებას ახალი, მაგრამ გაცილებით უფრო რთული სადაო საკითხის გადაწყვეტა მოელის, „სვანი მელის“ სიტყვით, საქმე შემდეგშია:

„ზემო სვანეთის, სოფელ მესტიაში, გლეხის ცხვარი კლდეზე გადაჩეხა. ეს ცხვარი მან ალექსი ჯაფარიძეს მიჰყიდა დასაკლავად. ალექსიმ ცხვარი წაიყვანა. გზაზე საქონლის ექიმი შემოხვდა, რომელსაც სთხოვა ალექსიმ ავადმყოფი ცხვრის გასინჯვა; ექიმმაც ამოიღო სიცხის სასინჯი (ტერმომეტრი) და ცხვარს დუმას ქვეშ ჩაუდო. ისე ღრმად ყოფილიყო საზომი ჩადებული, რომ იგი სულ გადასულიყო სტომაქში და გამოღება აღარ შეიძლებოდა.

ექიმმა სამი მანეთი მისცა ჯაფარიძეს—დაკალი ცხვარი, ტერმომეტრი ამოიღე და დამიბრუნეო. ალექსიმ ცხვარი დაკლა და ტერმომეტრი ექიმს გადასცა. ტერმომეტრს დახედა ექიმმა და შემდეგ ცხვრის პატრონ ჯაფარიძეს მიუბრუნდა.

— აი, ტერმომეტრი 40 გრადუსს სიცხეს მიჩვენებს, ცხვარი ჭლექიანი ყოფილა და მისი ხორცის ჭამა არ შეიძლებაო.

ჯაფარიძე ექიმს არ დეთანხმა.

საქმე გამწვავდა. ვინაა მართალი?“

მართლაც დიდი კითხვაა—ვინაა მართალი:—ცხვარი, ტერმომეტრი, ჯაფარიძე თუ ექიმი? მაგრამ გამოსარკვევია მეორე კითხვაც:—სიცხე ვის მეტი ქონდა:—ცხვარს, ჯაფარიძეს... თუ ექიმს? სამწუხაროა, რომ ტერმომეტრით მარტო ცხვარი გაუსინჯავთ.

ყოველ შემთხვევაში, ჩვენ ვფიქრობთ, ერთა ლიგა სავსებით ამოსწურავს ამ საკითხს.

ვ ფ ი ქ რ ო ბ თ....

ფოთში არის სატყეო ტრესტის განყოფილება. ამ განყოფილებას ყავს თავის გამგეც—კონდრატი ბუკია. ისიც განაგებს საქმეს, მაგრამ, როგორ, ამის შესახებ პასუხს იძლევა „მუშა“:

„ამ წლის, 16 მარტს, გამგე ბუკიასთან მივიდენ მუშები და თებერვლის ჯამაგირი სთხოვეს. მან კარები ჩაკეტა. ჩვენ მიუკაკუნეთ. მან ერთი კი მოგვაძახა:—„თქვე ვირებოვო“ და გამოგვიდგა. წინ ჩვენ მივრბოდით, უკან ის მოგვდევდა“...

ტარტაროზმა გადაიკითხა ეს სამწუხარო ეპისტოლე და დააწერა ეპიტაფია:—

„ტარტაროზმა“ იკითხა:
— რომელ ირმის ნუკრია,
რომ ჩლიქებს ათამაშებს,
ასე ურცხვათ ბუკია?
—იქნებ ნუკრიც არაა,
ცხოველია სხვა ჯიშის,
და, მიტომ ემარჯვება,
მას წიხლებით ვარჯიში?
ვფიქრობთ,—ტრესტიც იფიქრებს,
სამართალი, თუ კია:
— სხვა თავლაში დააბას,
ეს ორფეხი ბუკია!

ელექტრონული ბიბლიოთეკა

რომელია?

ერთი მოქალაქე (მეორეს) მგონი ჩვენ შევცდით: აქ არ უნდა იყოს ის დაწესებულება; ხომ ხედავ: ყველა გაზეთს კითხულობს... ალბად აქ სამკითხველოა?

მეორე მოქალაქე (პირველს) არა, აქ სამკითხველო კი არ არის,—მაგრამ საქმე არაფერი აქვთ და ჟურნალ-გაზეთებს კითხულობენ... თანაც ჯერ ათი საათია და თუ გაზეთები არ წაიკითხეს, ისე მუშაობას არ დაიწყებენ.

საქართველოს კომუნისტური პარტიის ცენტრალურ კომიტეტის სტამბა კთმოს ქ. 68.